

Lausuntopyyntö ehdotuksesta Suomen talousosaamisen edistämisen kansalliseksi strategiaksi

Lausuntopyynnön diaarinumero: VN/11136/2021

Kansallisen talousosaamisstrategian toimeenpano riittävin resurssein ensiarvoisen tärkeää

- On olennaista, että strategian omistaja tarttuu toimeen pontevasti ja osoittaa sille riittävät työntekijäresurssit. On hyvä, että asialla on ministeriötason omistaja.
- Strategian ohjelmaneuvoston kokoonpanon on oltava elävä siten, että siinä ovat edustettuina toimintansa laajuuden perusteella suurimmat talousosaamistyötä tekevät toimijat. Pankkien suora edustus ohjelmaneuvostossa on tärkeää Finanssiala ry:n ohella.
- Talousosaamisen edistämässä ei ole edettävä pelkästään ongelmalähtöisesti, vaan huomiota on kiinnitettävä myös talousosaamisen positiivisiin puoliin: vaurastumisen myötä hyvinvointi ja elämänlaatu tutkimusten mukaan kohenee. Talousosaamisen parantaminen ei ole vain ongelmien hoitamista.

1. Mitä suomalaisten talousosaamiseen liittyviä tilanne- tai olosuhdetekijöitä olisi erityisesti otettava huomioon kansallisessa talousosaamisen strategiassa?
 - Tilanne- ja olosuhdetekijät on ilmaistu tiiviisti ja ytimekkäästi.
2. Onko strategiaehdotuksessa huomioitu kaikki strategian kannalta tärkeät osa-alueet (ehdotuksen sivu 5)?
 - Strategian osa-alueiden kuvaus on riittävä.
3. Ovatko strategiassa mainitut tavoitteet mielestänne realistisia ja toteuttamiskelpoisia strategian toimintakautena?
 - Strategiassa ei mainita konkreettisia tavoitteita, vaan todetaan, että ne luodaan tarkemmin toimintasuunnitelman laatimisen yhteydessä. Realistisuuteen on näin vaikea ottaa tässä vaiheessa kantaa. Esimerkin omaiset tavoitteet (s. 8) ovat luonteeltaan oikean suuntaisia.
 - Talousosaamisen osa-alueet (s. 7) on kuvattu hyvin.
4. Strategian toimikaudeksi ehdotetaan korkeintaan viittä vuotta. Onko se mielestänne sopiva pituus strategialle?
 - Strategian toteuttamiseksi laadittavan kulloinkin voimassa olevan toimintasuunnitelman pituudeksi ehdotetaan viittä vuotta. Kauden jälkeen oletettavasti laadittaisiin seuraava toimintasuunnitelma.

- Toimintasuunnitelman aikajännettä ei kannattane pidentää yli 5 vuoden, jotta elastisuus säilyy ja muutokset toimintaympäristössä voidaan ottaa huomioon. Viiden vuoden aikajänne kuitenkin antaa mahdollisuudet myös pistemäisiä projekteja pidempiin toteutuksiin. Myös esimerkiksi vuotta ehdotettua lyhempi toimintakausi voisi olla toimiva.
- Toimintasuunnitelman aikana on säilytettävä tietty elastisuus, jotta matkan varrella voidaan tarkastella joustavasti tavoitteiden oikeasuhtaisuutta ja tarvittaessa korjata kurssia.

5. Mitä asioita tulisi huomioida talousosaamisen koordinoinnissa?

- Talousosaamisen koordinoinnissa on edettävä vapaaehtoisuuden pohjalta.
- Viranomaistaholta on oltava yksi selkeä vastuullinen toimija, joka koordinoi muun valtion hallinnon toimintaa.
- Eri toimijoiden roolit ja tavoitteet on tärkeä määritellä hyvin.

6. Miten strategian ja koordinaation toteutuksessa varmistetaan kaikkien toimijoiden osallisuus?

- Mahdollisimman ajan tasainen ja hyvä kuva talousosaamistoimijoiden meneillään olevista ja tulevista talousosaamishankkeista auttaa hahmottamaan kenttää ja luo mahdollisuuksia myös uudelle toiminnalle.
- Säännölliset ja avoimet tapaamiset ja tiedonjakotilaisuudet ovat avainasemassa.

7. Strategian oleellinen osa on toteuttamissuunnitelma, jossa määritellään strategiakauden pituus, rakenne ja sisältö sekä toiminnan laadun ja puolueettomuuden varmistaminen. Lisäksi strategiassa määritellään yhteistyössä toimijaverkoston kautta alatavoitteet talousosaamisen osa-alueille. Pitäisikö toimintasuunnitelmassa huomioida edellä mainittujen lisäksi myös muita asioita?

- Toimintasuunnitelman sisältö on riittävä.

8. Mitä vahvuuksia ja heikkouksia näette esitetyssä organisointimallissa (ehdotuksen sivu 14)?

- On olennaista, että strategian omistaja tarttuu toimeen pontevasti ja osoittaa sille riittävät työntekijäresurssit. On hyvä, että asialla on ministeriötason omistaja.
- Kaavaillun ohjelmanevoston kokoonpanosta puuttuu Nuori Yrittäjyys ry (NY). Vastaavista toimijoista mukana on Talous ja nuoret TAT ry. Kehotamme ottamaan myös NY:n mukaan ohjelmanevostoon sen toiminnan laajuuden ja valtakunnallisen kattavuuden sekä tasapuolisuuden vuoksi. Ohjelmanevostoon olisi hyvä saada myös 4H-yhdistys.

- Ohjelmaneuvoston kokoonpanoon on kaavailtu paitsi Finanssiala ry:tä, myös suurimpia pankkeja. Tämä on erityisen sopivaa ja luontevaa, sillä talousosaamistoimijoiden keskuudessa tehdyn kartoituksen perusteella nimenomaan pankit ovat aktiiviteeiltaan suurimpia yksityisen tahon talousosaamisen edistäjiä Suomessa. Näemme pankkien suoran edustuksen ohjelmaneuvostossa hyvin tärkeäksi.
 - Ohjelmaneuvoston kokoonpanon on oltava elävä siten, että siinä ovat edustettuina toimintansa laajuuden perusteella suurimmat talousosaamistyötä tekevät toimijat. Tarvittaessa ohjelmaneuvoston kokoonpanoa voisi tarkastella myös kesken toimintakauden, mikäli jonkun toimijan painoarvo kasvaa suureksi.
9. Onko teillä jotain muuta kommentoitavaa kansallisesta talousosaamisen strategiasta?
- Talousosaamisen strategia on huolellisesti ja hyvässä yhteistyössä laadittu. On ensiarvoisen tärkeää, että strategia saadaan toteutukseen ja sen hoitamiseen osoitetaan omistautunut, riittävästi resursoitu valtionhallinnon taho, joka osallistaa työhön myös muita toimijoita.
 - Talousosaamisen edistämässä ei ole edettävä pelkästään ongelmalähtöisesti, vaan huomiota on kiinnitettävä myös talousosaamisen positiivisiin puoliin: vaurastumisen myötä hyvinvointi ja elämänlaatu tutkimusten mukaan kohenee. Talousosaamisen parantaminen ei ole vain ongelmien hoitamista.

FINANSSIALA RY

Tuomo Yli-Huttula